

Ontwerpbesluit Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Nieuwkoopse Plassen & De Haeck**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties
 - H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
 - H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
 - H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
 - H7140 Overgangs- en trilvenen
 - H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*
 - H91D0 *Veenbossen
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1082 Gestreepte waterroofkever
 - H1134 Bittervoorn
 - H1149 Kleine modderkruiper
 - H1318 Meervleermuis
 - H1340 *Noordse woelmuis
 - H1903 Groenknolorchis
 - H4056 Platte schijfhoren

Artikel 2

Het besluit tot aanwijzing van het gebied **Nieuwkoopse Plassen** als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) van 14 februari 1979 (DN. 97463; Stcrt. 1997, nr. 33) wordt als volgt gewijzigd:

- a. het aangewezen gebied wordt op de in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit besluit beschreven wijze gewijzigd;
- b. de Nota van toelichting wordt ingetrokken en vervangen door de Nota van toelichting, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit besluit;
- c. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG:
 - A021 Roerdomp
 - A022 Woudaap
 - A027 Grote zilverreiger
 - A029 Purperreiger
 - A176 Zwartkopmeeuw
 - A197 Zwarte stern
- d. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG:
 - A041 Kolgans
 - A050 Smient
 - A051 Krakeend
 - A292 Snor
 - A295 Rietzanger
 - A298 Grote karekiet
- e. de kaart voor zover van toepassing op het in de aanhef genoemde besluit wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart.
2. De in de artikelen 1 en 2 genoemde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied **Nieuwkoopse Plassen & De Haeck**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 4

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck waarin opgenomen:

Nota van toelichting bij de aanwijzing van Nieuwkoopse Plassen & De Haeck als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede Nota van toelichting bij de wijziging van het besluit DN. 97463 tot aanwijzing van Nieuwkoopse Plassen als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt met dit besluit het besluit tot de aanwijzing van Nieuwkoopse Plassen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn, inclusief de daarbij behorende Nota van toelichting, gewijzigd. Het betreft verder de vorming van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, hetgeen gebeurt door aan dit besluit instandhoudingsdoelstellingen toe te voegen.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

Artikel 2 van het besluit vermeldt de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het eerder genomen besluit tot aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn. Zo wordt de Nota van toelichting, behorende bij het bestaande Vogelrichtlijnbesluit, geheel of nagenoeg geheel ingetrokken en zover noodzakelijk vervangen door deze Nota van toelichting. Alleen de toelichting op de criteria die voor de aanwijzing van het gebied zijn gebruikt, wordt niet ingetrokken en zal in een appendix aan deze Nota worden gehecht. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

In artikel 3 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft zowel betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten als op de in artikel 2 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 4 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting worden de aanwijzingen op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld of die zijn

doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en (vogel)soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent en worden de eventueel doorgevoerde wijzigingen van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen ‘behoud’, ‘uitbreiding’ of ‘verbetering’ gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van ‘behoud’ of ‘uitbreiding’ van oppervlakte en van ‘behoud’ of ‘verbetering’ van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van ‘behoud’ of ‘uitbreiding’ van omvang leefgebied en van ‘behoud’ of ‘verbetering’ van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrictlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn (verder aangeduid als “Habitatrictlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “Nieuwkoopse Plassen en de Haeck” en onder nummer NL3000036 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor twee prioritaire habitattypen en één prioritaire habitatsoort in de zin van artikel 1 van de Habitatrictlijn.

Het gebied is op 14 februari 1997 (DN. 97463) onder de naam “Nieuwkoopse Plassen” ook aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9801063. Het bestaande Vogelrichtlijnbesluit DN. 97463 is door middel van dit besluit gewijzigd. Uit het Vogelrichtlijnbesluit overgenomen tekstdelen zijn in deze Nota van toelichting cursief gezet¹.

Met betrekking tot het Vogelrichtlijngebied kan er in dit besluit naast mogelijke grenswijzigingen ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor dit

¹ De afkorting sbz (“speciale beschermingszone”) en de aanduiding “beschermingszone” zijn hierin vervangen door de term “Vogelrichtlijngebied”

gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in hoofdstuk 4 en bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (landelijk gebiedsnummer 103) omvat derhalve het Vogelrichtlijngebied Nieuwkoopse Plassen en het Habitatrichtlijngebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000-doelenNatura 2000-doelendocument (2006). Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008). Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck ligt in de provincies Utrecht en Zuid-Holland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Woerden, Alphen aan den Rijn, Bodegraven en Nieuwkoop.

2.1 Beschermd natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de hieronder aangegeven natuurmonumenten, voor zover gelegen in het Natura 2000-gebied. Het gedeelte buiten het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck behoudt de status als beschermd natuurmonument ². Het beschermd natuurmonument De Haak is aangewezen op 22 maart 1978 (NLB/N-29507; Stcrt. 1978, nr. 62).

Het staatsnatuurmonument 'Schraallanden Utrecht-West, deelgebied Schraallanden langs de Meije', is aangewezen op 16 april 1992 (NBLF 92 1850; Stcrt. 1992, nr. 93) Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als natuurmonument van toepassing was, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 5). De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

De Nieuwkoopse Plassen maken deel uit van het Hollands-Utrechts laagveengebied. Het grootste deel van het gebied wordt gevormd door een plasseengebied, ontstaan na afgraving van het veen. Daarnaast bestaat het gebied uit een moerasgebied met rietkraggen, schraalgraslanden, overgangsveen, moerasheide, legakkers, petgaten en

² De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermde natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

broekbos.

Deelgebied De Haeck bestaat uit veenplassen, afgewisseld door broekbos, rietland en schrale hooilanden. Er is een opeenvolging van verschillende stadia van verlanding aanwezig. Deelgebied Schraallanden langs de Meye (verder De Meije genoemd) bestaat uit blauwgrasland met op enkele plekken wat elzen- en wilgenstruweel.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4). Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna³.

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopseen van de betrokken vogelsoorten.

Het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van open water, moerassen met verlandingsstadia, broekbossen en vochtige graslanden, die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1) en fungeert tevens als broedgebied, ruigebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat, voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het Natura 2000-gebied bestaat uit het Vogelrichtlijngebied Nieuwkoopse Plassen, het Habitatrichtlijngebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck en de twee beschermde natuurmonumenten De Haeck en De Meije (zie onder).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied (bijlage A) en/of het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op de kaart op enkele technische punten aangepast:

- Bebouwing en bedrijfsterreinen, die in het Habitatrichtlijngebied reeds expliciet tekstueel waren geëxclaveerd, zijn zoveel mogelijk ook op de kaart uitgesloten (zie ook paragraaf 4.4). Dit betreft percelen waar volgens de topografische kaart of op grond van luchtfoto's bebouwing aanwezig is en die verder bestaan uit tuinen of erven die behoren bij het betreffende bebouwde perceel.

³ Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25.

- Voor verharde wegen geldt dit uitsluitend voor wegen die langs de grens van het gebied lopen.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en van het Habitatrictlijngebied zijn zoveel mogelijk gelijkgetrokken waarbij in principe de meest ruime begrenzing is aangehouden (uitzondering De Meije, zie onder).
- Aan de zuidkant van het beschermd natuurmonument De Haeck is de grens van het Natura 2000-gebied gelijkgetrokken met de grens van het natuurmonument.
- Overige wijzigingen groter dan 1 ha worden toegelicht in de volgende alinea's.

De begrenzing van Vogelrichtlijngebied is aangepast (bijlage A):

- De woonschepenlokatie Leliveld (3,8 ha) bij Zuideinde is aan het gebied onttrokken omdat het geen betekenis heeft voor de vogelwaarden waarvoor het gebied is aangewezen.
- Een terrein voor verblijfsrecreatie (o.a. caravanpark, 13 ha) aan de Uitweg (Woerdense Verlaat) is aan het gebied onttrokken omdat het geen betekenis heeft voor de vogelwaarden waarvoor het gebied is aangewezen. De grens wordt hier gelegd op die van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld).

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied is aangepast:

- De woonschepenlokatie Leliveld (3,8 ha) bij Zuideinde is aan het gebied onttrokken omdat het geen betekenis heeft voor de habitatwaarden waarvoor het gebied is aangewezen.
- Het gebied is uitgebreid met het beschermd natuurmonument De Meije (23 ha; aangewezen als deelgebied van het beschermd natuurmonument Schraallanden Utrecht-West) wegens het voorkomen van het (sterk bedreigde) habitatype Blauwgraslanden (H6410).

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 2.028 ha. Daarvan is 2.004 ha aangewezen onder de Vogelrichtlijn en is 1.960 ha aangewezen onder de Habitatrictlijn. De beschermde natuurmonumenten De Haeck en De Meije hebben een gezamenlijke oppervlakte van 90 ha. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten, omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrictlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Dit geldt ook voor grensoverschrijdende gebieden in Duitsland en België. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden. In geval van buitenlandse gebieden betreft dit documentatie die door de betreffende deelstaten van Duitsland (Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen) en gewesten van België (Vlaanderen en Wallonië) zijn gepubliceerd.

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 is afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen, of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen (van kunstmatige aard) kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt er vanuitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bv. een wegberm langs een graslandperceel).

Met betrekking tot het grensverloop langs hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen indien dergelijke wateren een ecologisch en/of waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige waterafhankelijke habitattypen en/of leefgebieden van soorten.
- Waar de buitengrens van een (deelgebied van een) Habitatrichtlijngebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenkruinlijn (aan de gebiedszijde) tenzij het betreffende dijktaalud geen actuele of potentiële betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied.

- In de overige gevallen waar de buitengrens samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk (aan de gebiedszijde).
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen. Paragraaf 4.2.3 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I⁴)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. In bijlage B.4 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende habitattypen zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties
Verkorte naam Kranswierwateren

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
Verkorte naam Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
Verkorte naam Vochtige heiden

betreft het subtype:

H4010B Vochtige heiden (*laagveengebied*)

⁴ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PB EG L 80, 21.3.2007, p. 15).

- H6410** Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
Verkorte naam Blauwgraslanden
- H7140** Overgangs- en trilvenen
Verkorte naam Overgangs- en trilvenen
 betreft de subtypen:
H7140A Overgangs- en trilvenen (*trilvenen*)
H7140B Overgangs- en trilvenen (*veenmosrietlanden*)
- H7210** *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*
Verkorte naam Galigaanmoerassen
- H91D0** *Veenbossen
Verkorte naam Hoogveenbossen

4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II⁴)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. In bijlage B.4 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende soorten zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

- H1082** Gestreepte waterroofkever (*Graphoderus bilineatus*)
H1134 Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
H1149 Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)
H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
H1340 *Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*)
H1903 Groenknolorchis (*Liparis loeselii*)
H4056 Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*)

4.2.3 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn⁵:

- A021** Roerdomp (*Botaurus stellaris*)
A022 Woudaap (*Isobrychus minutus*)
A027 Grote zilverreiger (*Egretta alba*)
A029 Purperreiger (*Ardea purpurea*)
A176 Zwartkopmeeuw (*Larus melanocephalus*)
A197 Zwarte stern (*Chlidonias niger*)

Andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2): .

- A041** Kolgans (*Anser albifrons albifrons*)
A050 Smient (*Anas penelope*)
A051 Krakeend (*Anas strepera*)

⁵ laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405

- A292** Snor (*Locustella luscinioides*)
A295 Rietzanger (*Acrocephalus schoenobaenus*)
A298 Grote karekiet (*Acrocephalus arundinaceus*)

In bijlage B.4 zijn alle gebieden vermeld waarin de betreffende vogelsoorten zijn opgenomen. Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (1997) zijn verklaard in bijlage B.2 van deze Nota van toelichting.

4.3 Habitatrichtlijn: selectiecriteria

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van “drie belangrijkste gebieden” per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁶ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden” en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van “vijf belangrijkste gebieden” per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁷. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding⁸ (zie ook bijlage B.3).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor prioritaire soorten⁶ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden”. Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁹. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding (zie ook bijlage B.3).

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrichtlijngebied

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Kranswierwateren (H3140) komen vooral aan de noordwestkant van het gebied voor en verspreid over het gebied in geïsoleerde sloten. Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150) komen verspreid over het gebied voor, met name in petgaten.

⁶ In bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje.

⁷ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

⁸ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003)

⁹ Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeeprink (H1095), elft (H1102), zalm (1106), bittervoorn (H1134), kleine modderkruiper (H1149) en platte schijfhoren (H4056).

Vochtige heiden (*laagveengebied*) (H4010B) en overgangs- en trilvenen (H7140) komen voor in De Haeck, in het centrum van het gebied en verspreid in het zuidwestelijk deel van het gebied. *Hoogveenbossen (H91D0) komen in geringe oppervlakten met name in het centrum van het gebied voor. Het habitatype *galigaanmoerassen (H7210) is verspreid in het centrale deel aanwezig. Blauwgraslanden (H6410) komen voor in De Haeck en in De Meije in het Utrechtse deel van het gebied.

Het gehele plassegebied behoort tot het voedselgebied van de meervleermuis (H1318) die onder meer afkomstig zijn uit een kraamkolonie in Waddinxveen.

De *noordse woelmuis (H1340) komt verspreid in de moerassige delen van het gehele gebied voor. Bittervoorn (H1134) en kleine modderkruiper (H1149) komen voor in de open, vooral ondiepe wateren van het gebied. De gestreepte waterroofkever (H1082) is vooral in het centrale deel van het gebied aangetroffen in petgaten en sloten, vaak met submerse vegetatie. De platte schijfhoren (H4056), die een voorkeur heeft voor eutrofe (maar niet verontreinigde) wateren rijk aan waterplanten, is verspreid in het gehele gebied aangetroffen. Groenknolorchis (H1903) komt voor in De Haeck en in het centrum van het gebied.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en soorten. Voor een beperkt aantal soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 ‘complementaire doelen’ geformuleerd. Het betreft soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden ‘ontwikkeldoelen’ zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen voldoende gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig onderdeel

uit van de aanwijzingsbesluiten, maar de habitattypen en soorten worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen¹⁰, op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, hun landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden, kernopgaven geformuleerd. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument.

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen

H3140 Kranswierwateren

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kranwierwateren komt in een vorm voor die kenmerkend is voor laagvenen. Het is van oudsher een belangrijk gebied voor dit habitatype en nu vooral voor de landelijke spreiding van belang. De afgelopen jaren is enig herstel in oppervlakte opgetreden.

H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het gebied is van grote betekenis voor het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden. Na een sterke achteruitgang in de afgelopen tientallen jaren treedt enig herstel op. Het is gewenst de kwaliteit verder te verbeteren en de oppervlakte uit te breiden.

¹⁰ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft, staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting

H4010 Vochtige heiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B).

Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B) heeft zich in de afgelopen tientallen jaren sterk ontwikkeld en is in goede kwaliteit aanwezig.

H6410 Blauwgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het gebied is van oudsher een belangrijk gebied voor het habitatype blauwgraslanden en nu vooral voor de landelijke spreiding van belang. Het gebied hoort tot de laatste bastions waar dit eertijds in de omgeving wijd verbreide habitatype blauwgraslanden nog voorkomt. Kwaliteitsverbetering wordt vooral mogelijk geacht in de Schraallanden langs de Meije, maar ook in de Nieuwkoopse Plassen zijn hiervoor mogelijkheden.

H7140 Overgangs- en trilvenen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype overgangs- en trilvenen komt vooral voor in basenarm milieu. Lokaal zijn in de Nieuwkoopse Plassen, en meer verbreid in De Haeck, ook voorbeelden aanwezig van het basenrijke trilveen (overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A)).

H7210 *Galigaanmoerassen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype galigaanmoerassen is nauw verbonden met het voorkomen van trilvenen. Het habitatype is nog in goede staat aanwezig.

H91D0 *Hoogveenbossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Een verdere uitbreiding van het habitatype hoogveenbossen is op het moment, gezien de betekenis van de gebiedsstructuur voor vogels en overige fauna, niet gewenst. De kwaliteit van de meeste veenbossen is momenteel matig.

5.4 Habitatrictlijn: soorten**H1082 Gestreepte waterroofkever**

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De gestreepte waterroofkever heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding en is vrijwel geheel beperkt tot een aantal grote laagveenmoerassen. In de Nieuwkoopse Plassen is één van de grotere populaties van Nederland aanwezig.

H1134 Bittervoorn

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort en levert derhalve een relatief grote bijdrage voor de bittervoorn.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het betreft een belangrijk foerageergebied van kolonies meervleermuizen buiten het gebied, waaronder de grootste kolonie van Nederland, namelijk Waddinxveen.

H1340 *Noordse woelmuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De noordse woelmuis verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding, waarbij ze onder meer in het Utrechts-Zuidhollandse veenweidegebied ernstig onder druk staat. In Nieuwkoop is nog wel een grote populatie van de soort aanwezig. Deze staat in verbinding met een kleinere populatie in de Kamerikse Nessen.

H1903 Groenknolorchis

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting De groenknolorchis komt voor op een beperkt aantal plaatsen, waar de soort groeit in een smalle gradiënt tussen oppervlaktewater en sterk door regenwater beïnvloede verlandingsvegetatie. Gezien de natuurlijke ontwikkeling van het gebied ligt een uitbreiding niet voor de hand. Omdat de bestaande groeiplaatsen door successie kunnen verdwijnen, is het wel van belang mogelijkheden voor nieuw vestiging in stand te houden.

H4056 Platte schijfhoren

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het betreft één van de gebieden die de grootste bijdrage leveren voor de platte schijfhoren.

5.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 6 paren.

Toelichting De roerdomp is van oudsher een gewone broedvogel van de rietmoerassen. De populatie neemt al decennia lang geleidelijk af. Voor 1970 broedden geregeld ten minste 10 paren (bijv. 15 paren in 1952 en 12-13 in 1974-76). Daarna is het aantal nooit meer boven de 10 gekomen (in 1982 werden 8 paren geteld, in de jaren negentig jaarlijks 4-7 en in 2002 slechts 2 en in 2003 0). Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel bijdragen aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts Plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A022 Woudaap

- Doel** Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
- Toelichting** De woudaap is van oudsher een gewone broedvogel in het gebied, met 15 paren in 1973 en in 1981 nog 10 paren. In recente jaren (1994, 2001 en 2002) is slechts af en toe een paar waargenomen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel bijdragen aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts Plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A029 Purperreiger

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.
- Toelichting** De purperreiger is al zeker vanaf de jaren veertig broedvogel in dit gebied. In de jaren zestig en zeventig kwamen jaarlijks circa 300 paren tot broeden (maximaal 380 in 1968). Daarna daalde het aantal en vanaf 1980 werd het aantal van 200 broedparen nooit meer overschreden. Het dieptepunt werd bereikt in 1991 met 87 paren. Daarna trad weer enige toename op en in 1999-2003 broedden jaarlijks 117-140 paren. Een belangrijke oorzaak voor de populatieontwikkeling is gelegen in de overwinteringgebieden in de Sahel (droogte!), en daarnaast predatie door vossen. Vanaf de jaren zestig was het steevast de grootste kolonie van Nederland, met uitzondering van 2002 en 2003, toen de kolonie in de Zouweboezem die eer te beurt viel. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de neutrale trend van de afgelopen 20 jaren in dit gebied. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A176 Zwartkopmeeuw

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 9 paren.
- Toelichting** Buiten de Zeeuws-Hollandse delta worden zelden kolonies van zwartkopmeeuwen aangetroffen. Meestal gaat het om één of enkele paartjes in een kokmeeuwenkolonie. In de Nieuwkoopse Plassen bevindt zich de enige "kolonie" buiten de delta. Vestiging vond plaats in 1991 en maximaal werden 21 paren geteld in 1999. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie en het betreft een geïsoleerde broedplaats.

A197 Zwarte stern

- Doel** Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.
- Toelichting** De zwarte stern is van oudsher een algemene broedvogel met rond 1950 nog honderden paren (in 1950 mogelijk 300 paren). Mede door het aanbod van vlotjes heeft zich na 1980 een populatie van 100-199 (maximum in 1994) paren kunnen handhaven. Alleen in 2001, 2002 en 2003 lagen de aantallen beneden de 100 paren met respectievelijk 58, 61 en 46. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang

en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A292 Snor

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.

Toelichting De snor is van oudsher een talrijke broedvogel van ongemeaide verlandingsstadia met lisdodde en riet. Halverwege de jaren zeventig broedden nog 90-100 paren in het gebied. Daarna is de populatie sterk afgenomen. Een schatting uit 1997 komt uit op 11 paren. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 18. Ondanks de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatieomvang, is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd, met het oog op de historische situatie. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel een bijdrage gaan leveren aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 340 paren.

Toelichting De rietzanger is van oudsher een zeer talrijke broedvogel met 100-den paren. Het is één van de grootste sleutelpopulaties van Nederland. Een schatting uit 1997 komt uit op 1.250 paren, maar voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op slechts 340. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting Een inventarisatie uit 1982 leverde 8 paren grote karekieten op. In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 0-3 paren grote karekieten geteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel een bijdrage gaan leveren aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

5.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A027 Grote zilverreiger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen grote zilverreigers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft onder andere een functie als slaappleaats. Het gebied levert de grootste bijdrage als slaappleaats binnen het Natura 2000-netwerk. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A041 Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.000 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de Kolgans met name een functie als slaappleats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A050 Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de smient met name een functie als slaappleats.. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A051 Krakeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensmaximum).

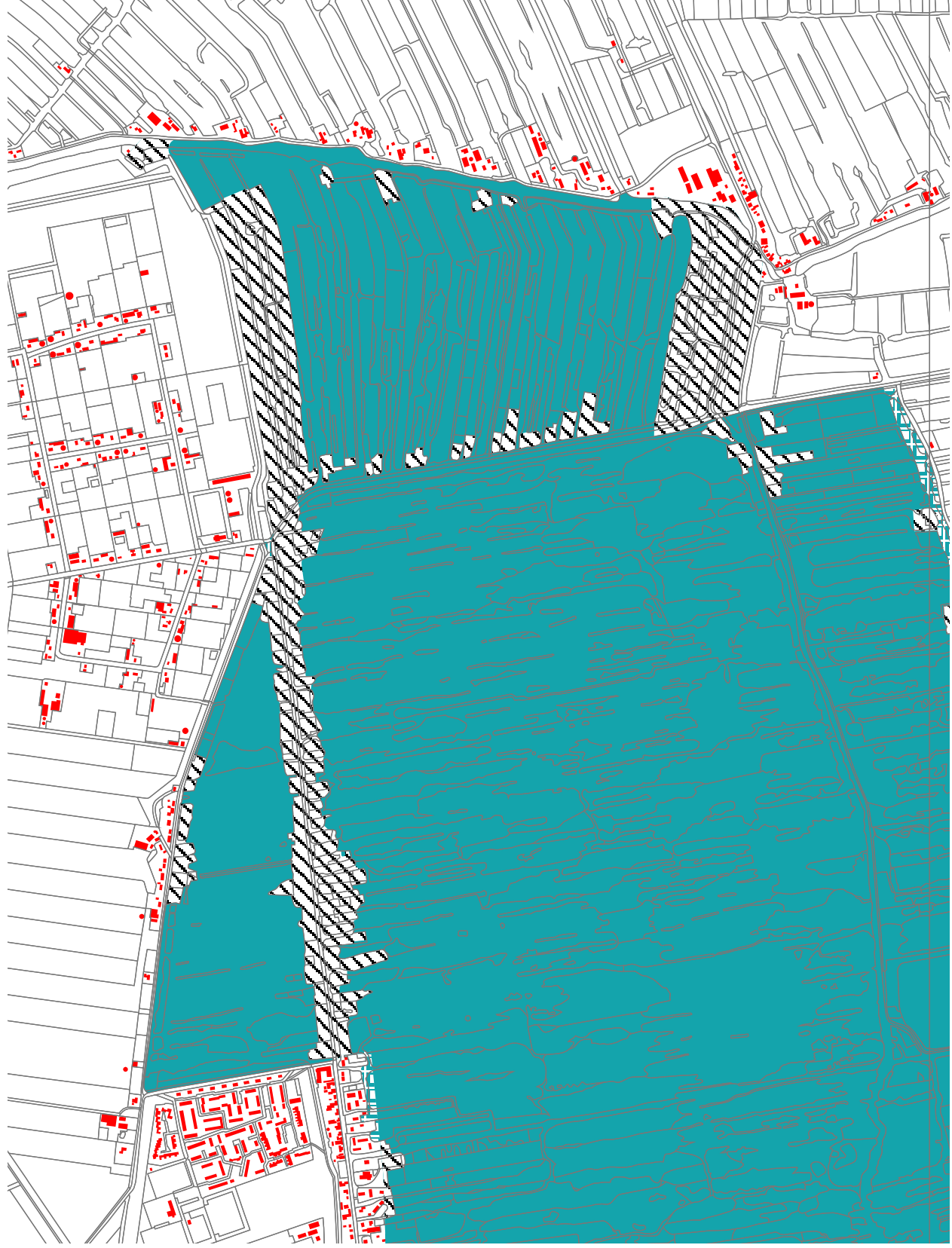
Toelichting Het gebied heeft voor de krakeend onder andere een functie als foerageergebied. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

5.7 Beschermdenatuurmonumenten

Het Natura 2000-gebied omvat één of meer beschermdenatuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998 heeft de Natura 2000-opgave voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen, maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen, voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

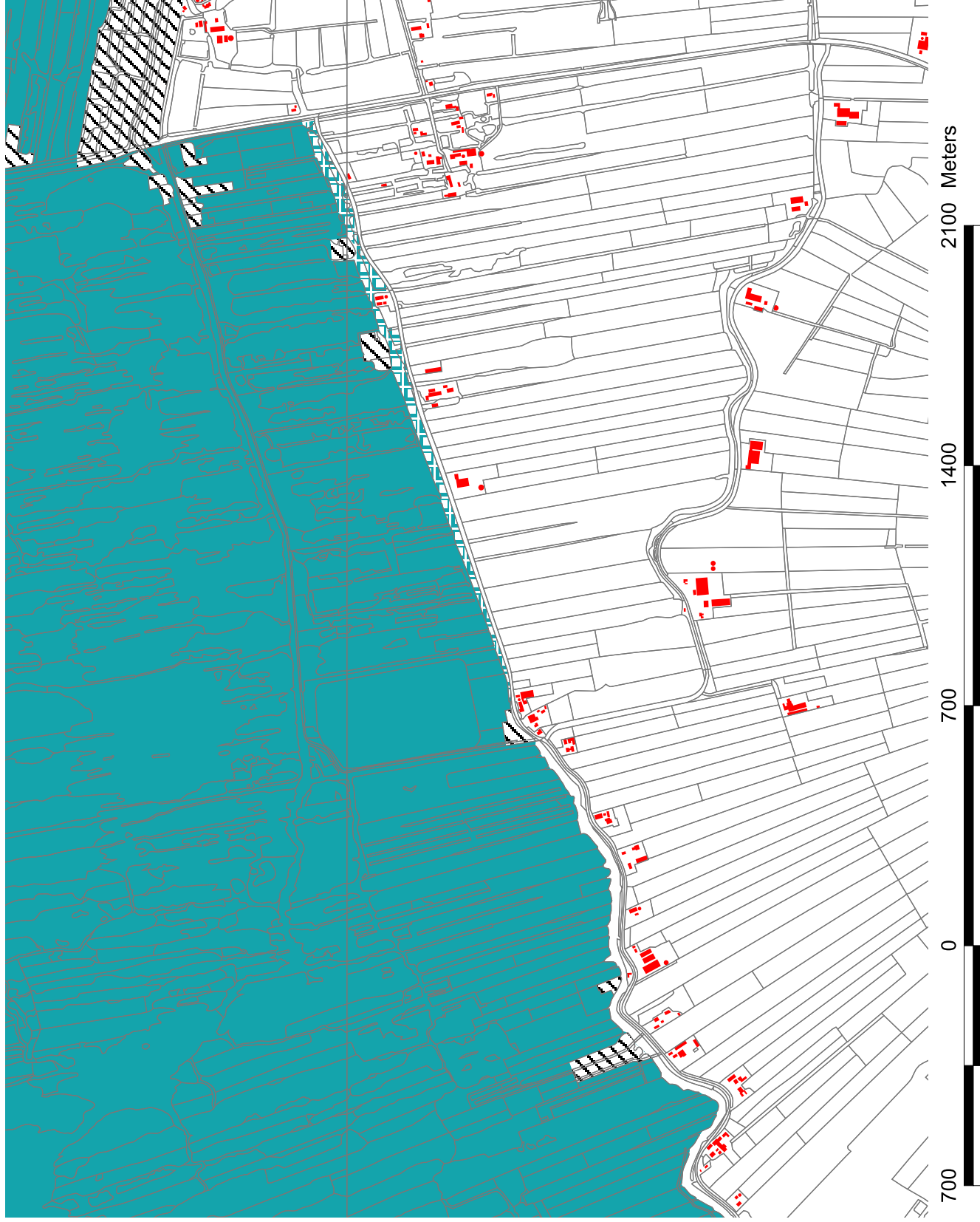
In een handreiking zal voor elk gebied expliciet worden toegelicht hoe de doelen (cq. natuurwetenschappelijke betekenis en landschappelijke waarden) van beschermdenatuurmonumenten en de Natura-2000 doelen zich tot elkaar verhouden. In het beheerplan zullen deze doelen, net als die van Natura 2000 in ruimte en tijd worden uitgewerkt. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis is toegestaan ten gunste van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie in een Appendix bij dit besluit gevoegd.

Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

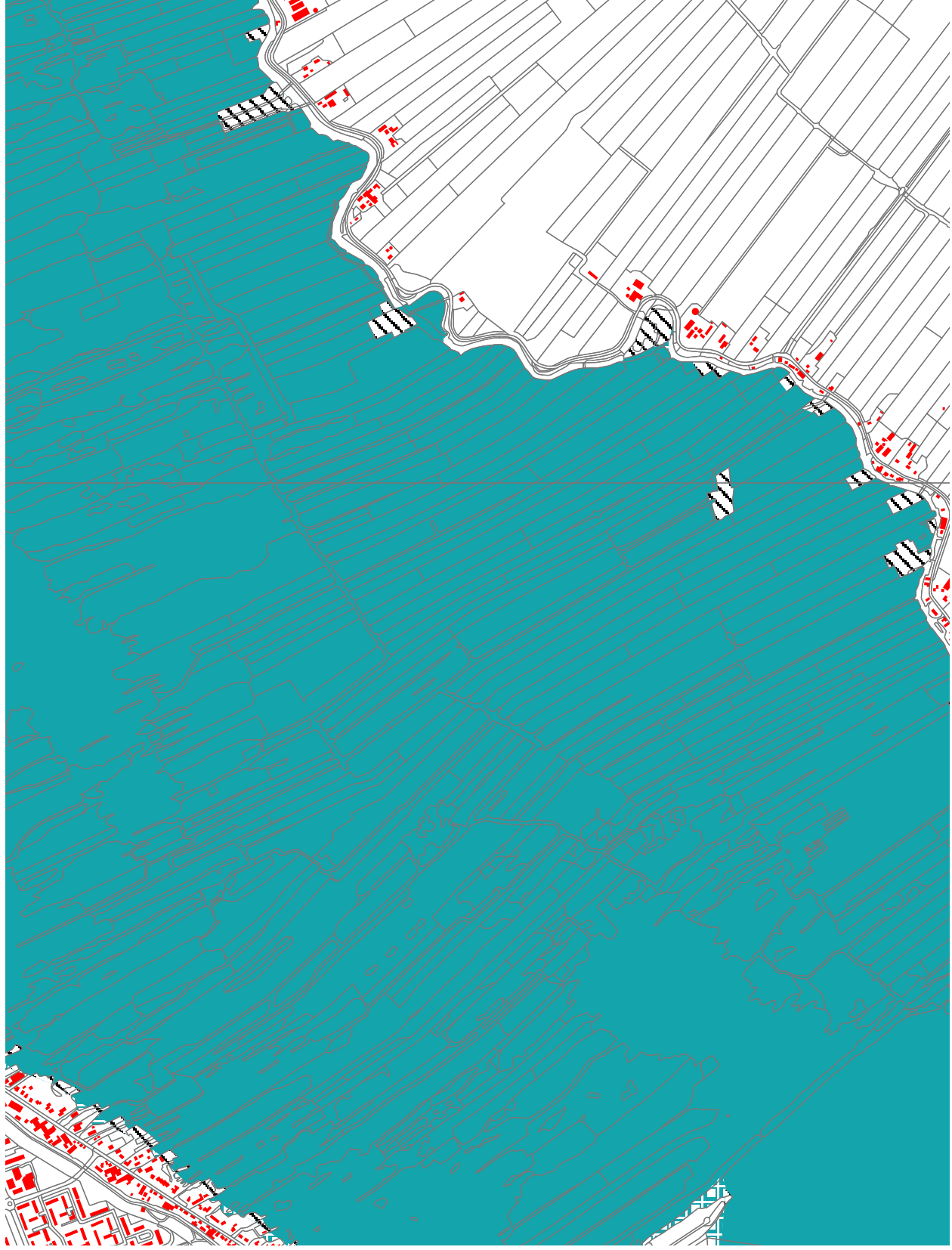

- Topografie 2005.shp
- Vr vervallen.shp
- Vogelrichtlijn 2006.shp
- Vr uitbreiding.shp
- Bebouwing 2005.shp

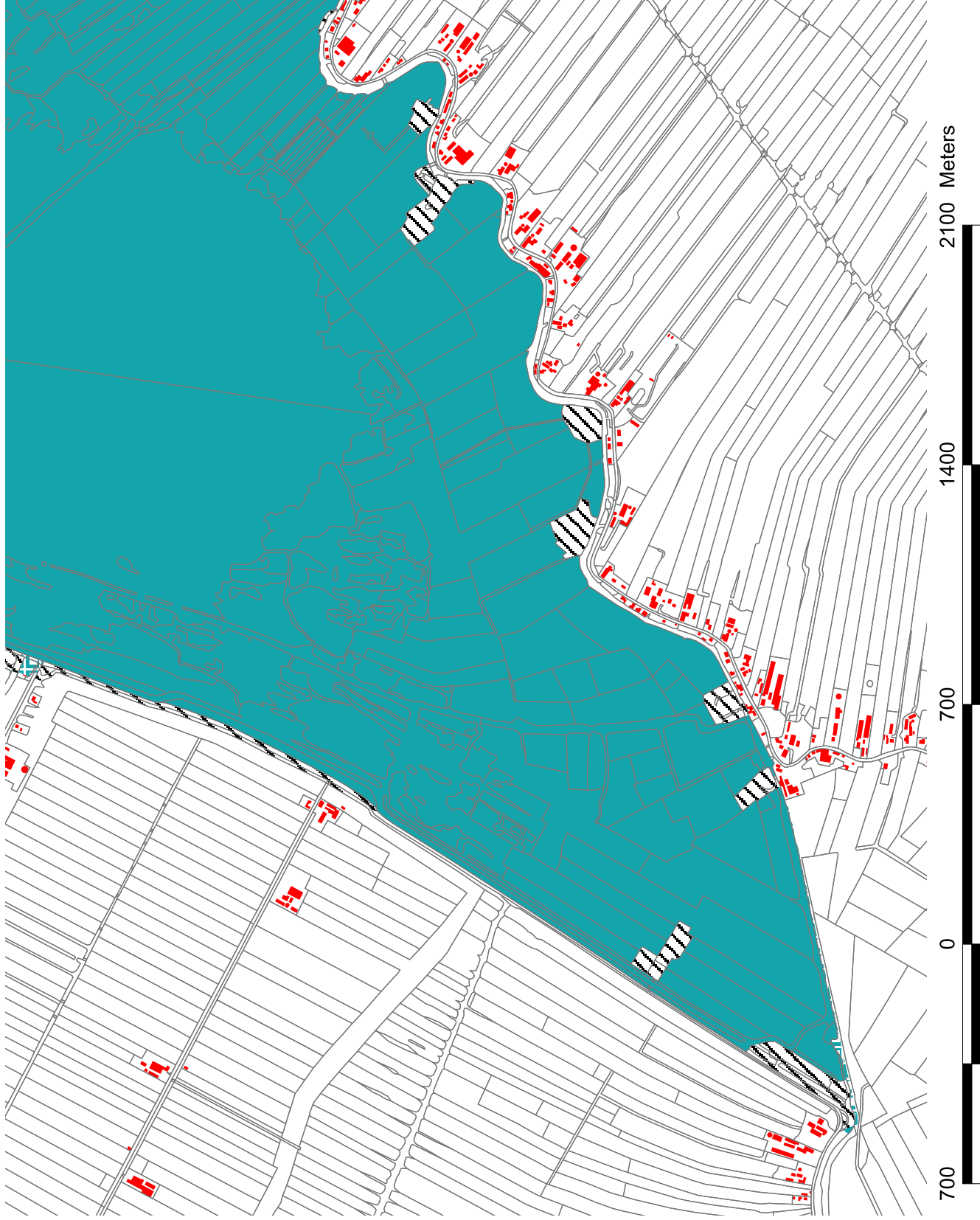
Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

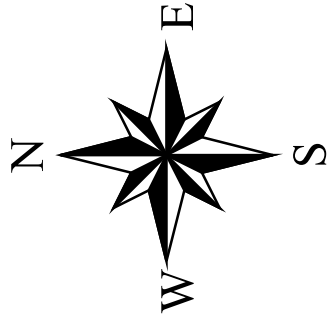
Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

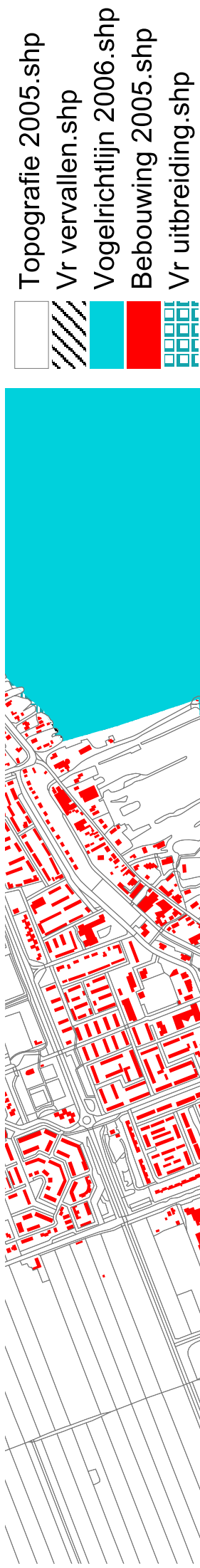
- Topografie 2005.shp
- Vr vervallen.shp
- Vogelrichtlijn 2006.shp
- Vr uitbreiding.shp
- Bebouwing 2005.shp

Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Grenswijzigingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Toelichting op wijzigingen Natura 2000-waarden, op selectie als Habitatrictlijngebied en op toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

- B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrictlijngebied (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
- B2. Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van eerdere aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (paragraaf 4.2.3)
- B3. Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden (paragraaf 4.3)
- B4. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) is het gebied ook aangewezen voor de platte schijfhoren (H4056). Deze soort is na de aanmelding in bijlage II opgenomen. Bij recente inventarisaties is gebleken dat dit één van de Natura 2000-gebieden is waar de soort voorkomt.

B2. Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van eerdere aanwijzing als Vogelrichtlijngebied

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 1997 is aangewezen, betreffen een opsomming van vogelsoorten waaraan het gebied zijn natuurwetenschappelijke betekenis ontleend. Bij de aanwijzing van 49 Vogelrichtlijngebieden in 2000 is vastgesteld voor welke soorten op grond van artikel 4 van de Vogelrichtlijn een verplichting bestaat voor het treffen van speciale beschermingsmaatregelen in de vorm van de aanwijzing van gebieden (in de Richtlijn aangeduid als “speciale beschermingszones”)¹¹. Dit betreft in de eerste plaats 46 soorten die zijn opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn¹². Daarnaast zijn gebieden aangewezen voor 49 (andere) trekkende vogelsoorten zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Een gebied wordt slechts aangewezen voor de soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is allereerst sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt of minstens 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft¹³. Ten tweede geldt het indien het selectie criterium “behorend tot één van de 5 belangrijkste gebieden” (alleen soorten bijlage I) van toepassing is. Ook kan de soort zijn toegevoegd als dat (om andere reden) noodzakelijk wordt geacht voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijke schaal.

Deze werkwijze heeft voor de vogellijst van dit gebied de volgende consequenties:

- In aanvulling op de oorspronkelijke aanwijzing zijn drie vogelsoorten van bijlage I aan het gebied toegevoegd: woudaap (A022), grote zilverreiger (A027), en zwartkopmeeuw (A176).
- De woudaap is toegevoegd ten behoeve van de nationale spreiding en dekking van de soort. Dit gebied vormt één van de meest kansrijke gebieden voor herstel van de landelijke broedpopulatie.
- Op grond van toegenomen kennis over aantallen, verspreiding en populatieomvang zijn voor de grote zilverreiger alleen instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor de vijf gebieden met de grootste bijdrage. Dit gebied hoort daarbij en is daarmee van betekenis voor de landelijke staat van instandhouding van deze soort als niet-broedvogel.

¹¹ Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing

¹² De Nota van Antwoord (2000) vermeldt 43 soorten waarvoor gebieden zijn aangewezen. Sindsdien zijn twee soorten aan bijlage I toegevoegd waarvoor ook reeds gebieden waren aangewezen (Strandplevier en Dwergmeeuw). Tenslotte zullen ook voor de Dwerggans nog gebieden worden aangewezen.

¹³ SOVON & CBS 2005. Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000-netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

- In de Nieuwkoopse Plassen bevindt zich de enige vestiging van de zwartkopmeeuw buiten het Deltagebied. Het betreft een gemiddeld aantal van meer dan 1% van de totale landelijke broedpopulatie. Ook met het oog op regionale spreiding is toevoeging vanuit de doelensystematiek gewenst.
- Daarnaast is een andere trekvogelsoort zoals bedoeld in artikel 4.2 toegevoegd: kolgans (A040). Uit recente telgegevens blijkt dat het voorkomen van de soort van landelijke betekenis is (>0,1% van de biogeografische populatie).
- In vergelijking met de oorspronkelijke aanwijzing zijn acht vogelsoort(en) van bijlage I (in de versie van februari 1997) niet meer opgenomen als broedvogel: aalscholver¹⁴ (A017), lepelaar (A034), bruine kiekendief (A081), visarend (A094), kwartelkoning (A122), goudplevier (A140), visdief (A193) en ijsvogel (A229). De vermelding in het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit stamt uit de periode van voor 2000 waarin de gebiedselectie nog niet werd gebaseerd op aantalscriteria. Het gebied blijkt daaraan na toetsing aan telgegevens niet te voldoen is daarmee van onvoldoende betekenis voor de instandhouding van de broedpopulatie op landelijke schaal.
- Daarnaast zijn zeven andere trekvogelsoorten zoals bedoeld in artikel 4.2 niet meer opgenomen vergeleken met de oorspronkelijke aanwijzing: rietgans (A039)¹⁵, kuifeend (A061), tafeleend (A059), wulp (A160), wilde eend (A053), slobeend (A056), meerkoet (A125). Deze soorten zijn verwijderd, omdat de opname in het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit uit de periode van voor 2000 stamt waarin de gebiedselectie nog niet werd gebaseerd op aantalscriteria. Het gebied blijkt daaraan na toetsing aan telgegevens niet te voldoen en is daarmee van onvoldoende betekenis voor de instandhouding op landelijke schaal.
- In vergelijking met de oorspronkelijke aanwijzing zijn de volgende vogelsoorten niet meer opgenomen, omdat zij niet behoren tot de soorten waarvoor Vogelrichtlijngebieden worden aangewezen conform de in 2000 geformuleerde beleidslijn (zie boven): waterral, sprinkhaanrietzanger, rietgors, kleine karekiet, blauwe reiger, kokmeeuw, grote bonte specht, fitis, tjiftjaf, tuinfluiter, zwartkop, spotvogel, winterkoning en wielewaal.

B3. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden

H1082 Gestreepte waterroofkever

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn twee gebieden voor deze soort geselecteerd: Weerribben (034) en Oostelijke Vechtplassen (095). De soort was toen in nog enkele gebieden bekend maar het was toen niet duidelijk of dit ook bestendige populaties betrof of dat het slechts om incidentele voorkomens ging.

Inmiddels is uit gerichte inventarisaties gebleken dat de soort nog in enkele andere Habitatrichtlijngebieden bestendig voorkomt: Wieden (035), Naardermeer (094), Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) en Kampina & Oisterwijkse Vennen (133). Met de huidige kennis zijn de “vijf belangrijkste gebieden” voor deze soort (alle in Natura 2000-landschap Meren en Moerassen): Weerribben (034), Wieden (035), Oostelijke Vechtplassen (095), Naardermeer (094) en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103). Het voorkomen in Kampina & Oisterwijkse Vennen (133) (Natura 2000-landschap hogere zandgronden) betreft waarschijnlijk een (zeer) kleine populatie die zich echter al lang weet te handhaven. Dit gebied voldoet aan het criterium “geografische spreiding”. Het is de enige vindplaats van de gestreepte waterroofkever buiten het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen.

H4056 Platte schijfhoren

Deze soort is toegevoegd aan bijlage II van de Habitatrichtlijn bij de uitbreiding van de Europese Unie in 2004. Daarom zijn toen bij de aanmelding van de gebieden in 2003 voor deze soort geen gebieden geselecteerd.

¹⁴ Deze soort is na de aanwijzing van bijlage I van de Vogelrichtlijn verwijderd.

¹⁵ In de oorspronkelijke aanwijzing nog niet onderverdeeld in Toendra- en Taigarietgans

De volgende Habitatrichtlijngebieden voldoen op grond van de huidige kennis van de omvang van de populaties aan het criterium “vijf belangrijkste gebieden van Nederland”: Weerribben (034), Wieden (035), Naardermeer (094), Oostelijke Vechtplassen (095) en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103). Het betreft allemaal gebieden die onderdeel uitmaken van het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen. Buiten deze gebieden komt de soort verspreid voor waaronder Oldematen & Veerslootlanden (037) en Zouweboezem (105).

H1340 *Noordse woelmuis

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn de volgende gebieden voor deze soort geselecteerd: Duinen en Lage Land Texel¹⁶ (002), Biesbosch (112), Haringvliet (109), Grevelingen (115), Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103), Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (092), Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (090), Polder Westzaan (091), Eilandspolder¹⁷ (089), Krammer-Volkerak (114), IJsselmeer¹⁸ (072), Grootte Wielen (009) en Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving¹⁹ (010). Deze gebieden voldoen aan het selectiecriterium van “tien belangrijkste gebieden” én het selectiecriterium van geografische spreiding (Eilandspolder (089) en Krammer-Volkerak (114)). Met het oog op sterk onder druk staan van de metapopulatie in Friesland zijn in aanvulling op Oudegaasterbrekken, Fluessen (010) en omgeving, waar de soort relatief veel voorkomt, de Grootte wielen en de Friese IJsselmeerkust geselecteerd.

H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de vijf volgende gebieden voor dit habitatype geselecteerd: Wieden (035), Zwarte Meer (074), Naardermeer (094), Oostelijke Vechtplassen (095), Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103).

Bij de selectie is over het hoofd gezien dat langs de Friese IJsselmeerkust (IJsselmeer, 072) een aanzienlijke oppervlakte van dit habitatype in de vorm van fonteinkruidvelden aanwezig is (ruim 1000 ha). Het gebied voldoet aan het criterium van “belangrijkste gebied”. Andere gebieden met minstens 100 ha van dit habitatype zijn achtereenvolgens: Zwarte Meer (074) (enkele honderden ha, fonteinkruid), Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) (rond 200 ha, o.a. krabbenscheer), Wieden (035) (ruim honderd ha, veel krabbenscheer) en Oostelijke Vechtplassen (095) (ruim honderd ha, o.a. krabbenscheer). De hierboven genoemde gebieden doen recht aan de ecologische variatie binnen dit habitatype: grote meren met fonteinkruidvelden én plassen met krabbenscheer.

In het Naardermeer (094) betreffende de met waterplanten begroeide plassen vooral Kranswierwateren (H3140) en is het aandeel van het habitatype Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden ten hoogste enkele tientallen hectare.

H4010B Vochtige heiden (*laagveengebied*)

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit subtype van dit habitatype in de eerste stap drie gebieden geselecteerd: Wieden (035), Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (92), Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (090). Met het oog op geografische spreiding is hieraan het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) (Natura 2000-landschap Meren en Moerassen, West) toegevoegd.

De in de Noordhollandse gebieden aanwezige oppervlakte is hierbij overschat. Op basis van recente informatie zijn de drie gebieden met elk meer dan 10 ha van dit subtype vochtige heide (*laagveengebied*) zijn: Weerribben (034), Wieden (035) en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103). De aanwezige oppervlakte in Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (090) en Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (092), bedraagt in elk van deze gebieden niet meer dan 1 hectare. Uit een oogpunt van geografische spreiding en ecologische variatie²⁰ kan Ilperveld,

¹⁶ Destijds bekend als Duinen Texel, Waal en Burg, Dijmanshuizen en de Bol.

¹⁷ Destijds bekend als Eilandspolder-oost.

¹⁸ Voorheen Friese IJsselmeerkust.

¹⁹ Destijds bekend als Oudegaasterbrekken, Gouden Bodem en Fluessen.

²⁰ Gebieden boven het IJ stellen andere eisen aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten (brakke invloed).

Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (092) (Natura 2000-landschap Meren en Moerassen, boven IJ²¹) worden toegevoegd aan de selectie. De aanwezige oppervlakte is hier groter dan in het Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (090) waar het subtype vochtige heiden, *laagveengebied* ook in goede kwaliteit aanwezig is.

H6410 Blauwgraslanden

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden zijn voor dit habitattype vijf gebieden geselecteerd: Wijnjeterper Schar en Terwispeler Groot-schar (015-016²²), Olde Maten en Veerslootslanden (037), Dinkelland (049), Bennekomse Meent²³ (065) en Bruuk (069). De landelijke oppervlakte van dit habitattype bedraagt niet veel meer dan 100 ha waarvan ongeveer de helft van goede kwaliteit. Op grond van recente gegevens met name over het kwaliteitsaspect, herbegrenzing van gebieden, aanpassing definitie van het habitattype (o.a. afgrenzing ten opzichte van kalkmoerassen en heischrale graslanden, respectievelijk H7230 en H6230) én inschatting van de herstelkansen worden de volgende gebieden als “belangrijkste” beschouwd:

- In de Bruuk (069) is de grootste oppervlakte aanwezig (> 15 ha), waarvan een groot deel goed ontwikkeld is. De kansen op uitbreiding en verbetering kwaliteit zijn groot (en deels al in ontwikkeling). Het habitattype komt voor in twee vormen, te weten als blauwgrasland en veldrus-schraalland. De laatste vorm is nergens anders in ons land zo goed ontwikkeld.
- In het gebied Binnenveld (065) (voorheen Bennekomse Meent) is een aanzienlijke oppervlakte aanwezig (6-7 ha) waarvan ongeveer de helft goed ontwikkeld is en waar substantiële uitbreiding kan worden gerealiseerd.
- Olde Maten en Veerslootslanden (037) herbergt ongeveer 5 ha blauwgrasland, ten dele goed ontwikkeld met bijzondere soorten als knotszegge en parnassia. Het aangrenzende gebied Wieden (035) heeft weliswaar een grotere oppervlakte maar minder bijzondere soorten. Verder worden de herstelkansen daar lager ingeschat.
- In het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) is door de uitbreiding met het aangrenzende beschermde natuurmonument De Meije de oppervlakte blauwgrasland in dit gebied toegenomen tot ongeveer 5 ha, waardoor dit gebied het belangrijkste gebied in het westen van het land is geworden met als bijzondere soort knotszegge.
- Wijnjeterper Schar en Terwispeler Groot-schar (nu onderdeel Van Oordts Mersken, 015) herbergen in totaal ruim 5 ha blauwgrasland, deels van goede kwaliteit met bijzondere soorten als knotszegge en vlozegge.

Het habitattype blauwgraslanden komt verspreid over het land in diverse Natura 2000-landschappen voor waardoor de ecologische variatie van dit schaarse habitattype onvoldoende door deze selectie wordt afgedekt. Met het oog op geografische spreiding worden daarom nog twee gebieden voor de Natura 2000-landschappen Beekdalen en Rivierengebied toegevoegd:

- Dinkelland (049) (Natura 2000 landschap Beekdalen, Midden²⁴), in het deelgebied Punthuizen is een kleine oppervlakte (1,5 ha) blauwgraslanden van bijzondere kwaliteit aanwezig met bijzondere soorten als moeraswespenorchis, wijdbloeiende rus en moerasmele.

²¹ Voor de selectie is het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen ingedeeld in drie regio's: Noord (Groningen, Friesland, Overijssel en noord Gelderland), West (west Gelderland, Utrecht en Zuid Holland en Noord Holland tot aan het IJ), Boven het IJ (Noord Holland noordelijk van het IJ).

²² Dit gebied is bij de samenvoeging van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden tot Natura 2000-gebieden in twee delen gesplitst: Wijnjeterper Schar (16) en Terwispeler Groot-schar dat gelegen is binnen het Vogelrichtlijngebied Van Oordt's Mersken (15). Bij de onderbouwing van de selectie worden beide gebieden nog als één Habitatrictlijngebied beschouwd.

²³ Dit gebied heet nu Binnenveld.

²⁴ Voor de selectie is de Natura 2000-landschappen Hogere Zandgronden/ Beekdalen ingedeeld in drie regio's: Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), Midden (Gelderland, Twente), Zuid (Noord Brabant, Limburg).

- Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132) (Natura 2000 landschap Beekdalen, Midden²⁴) met een aanzienlijke oppervlakte (6 ha) van deels goede kwaliteit. Het betreft een van de weinige voorbeelden van blauwgrasland met grote pimpernel en draadrus.

H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) zijn voor het subtype *veenmosrietlanden* drie gebieden geselecteerd: Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (090), Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (091) en Langstraat (130).

Deze selectie is sterk gericht op kwalitatieve aspecten en houdt geen rekening met de relatieve bijdrage van elk gebied cq. aanwezige omvang afgezet tegen de landelijke oppervlakte (1500-2000 ha). Gelet op de aanwezige oppervlakte zijn de drie huidige belangrijkste gebieden: Weerribben (034, bijna 600 ha), Wieden (035, ca. 250 ha) en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103, ruim 200 ha). Vanwege voldoende geografische spreiding kan hieraan nog één gebied worden toegevoegd: Ilperveld, Oostzanerveld, Varkensland & Twiske (091) (Meren en Moerassen, Boven het IJ²¹) (ca. 50 ha, grootste oppervlakte in deze omgeving).

H7210 Galigaanmoerassen

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) zijn voor dit prioritaire habitattypede volgende tien gebieden geselecteerd: Duinen en Lage Land Texel (002), Alde Feanen (013), Rottige Meenthe & Brandemeer (018), Weerribben (034), Wieden (035), Korenburgerveen (061), Botshol (083), Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) en Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138) (toen onder de naam Ringselven & Kruispeel).

Op grond van recente gegevens over omvang en kwaliteit van Galigaanmoerassen worden nu de volgende tien gebieden als “belangrijkste” beschouwt: Duinen en Lage Land Texel (002), Alde Feanen (13), Weerribben (034), Korenburgerveen (061), Botshol (083), Zwanenwater & Pettemerduinen (084), Oostelijke Vechtplassen (095), Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103), Kampina & Oisterwijkse Vennen (133), Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138). De voorkomens van het habitattypede in de volgende Natura 2000-landschappen wordt hiermee afgedekt: Duinen, Meren en Moerassen, Hoogvenen en Hogere zandgronden. De gebieden Zwanenwater & Pettemerduinen (084) en Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138) onderscheiden zich door bijzondere kwaliteit (cq. voorkomen van basenminnende plantensoorten).

B4. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van onderhavig besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als ‘indicatieve’ opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor ieder habitattypede, habitatsoort, broedvogelsoort en niet-broedvogelsoort waarvoor onderhavig gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Waar in de vogeltabellen wordt geschreven A...b betreft het een broedvogel en waar wordt geschreven A...n betreft het een niet-broedvogel. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (toelichting in Natura 2000 Doelendocument, paragraaf 3.3).

Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding (SvI) van betreffende habitattypede of (vogel)soort genoemd. Indien de landelijke doelstelling van betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Indien de instandhoudingsdoelstelling van onderhavig gebied afwijkt van de landelijke doelstelling dan is dit nader gemotiveerd.

4.1 Habitatrictlijn: habitattypen

Habitatype H3140 - Kranswierwateren				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
146	Sarsven en De Banen	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype kranswierwateren is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wijkt op het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling, omdat, als gevolg van complexe interacties in het aquatische ecosysteem en ongunstige ecologische randvoorwaarden, de toekomstige ontwikkeling van het habitatype in IJsselmeer, Markermeer & IJmeer en Veluwerandmeren onzeker is. Voor een goede en robuuste landelijke staat van instandhouding is het daarom noodzakelijk om een eventuele achteruitgang in deze gebieden op te vangen met uitbreiding oppervlakte in o.a. Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Habitatype H3150 – Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit ^a				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) In het Natura 2000-landschap rivierengebied ligt een speciale opgave voor verbetering verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van krabbenscheerbegroeiingen en de daaraan gekoppelde fauna.

De staat van instandhouding van het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H4010B – Vochtige heiden (<i>laagveengebied</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte ^a en behoud kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
034	Weerribben	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit

(a) De uitbreiding oppervlakte vindt plaats met het oog op duurzaam behoud van vormen met een goede kwaliteit (verbetering structuur & functie).

De staat van instandhouding van het habitatype vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6410 - Blauwgraslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
021	Lieftingsbroek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	behoud	concept-ontwerp
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
065	Binnenveld	uitbreiding	behoud	concept-ontwerp
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
083	Botshol	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
084	Duinen Den Helder - Callantsoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
107	<i>Donkse Laagten</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als ‘zeer ongunstig’²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H7140A – Overgangs- en trilvenen (<i>trilvenen</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
019	<i>Leekstermeergebied</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
065	Binnenveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype overgangs- en trilvenen (*trilvenen*) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk ‘zeer ongunstig’ en ‘matig ongunstig’. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H7140B – Overgangs- en trilvenen (<i>veenmosrietlanden</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
083	Botshol	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
118	Oosterschelde	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

²⁵ De beschreven ‘staat van instandhouding’ wijkt af van de ‘staat van instandhouding’ zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

De staat van instandhouding voor overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B) is beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Nieuwkoopse plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H7210 - Galigaanmoerassen				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	behoud	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
083	Botshol	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype galigaanmoerassen is beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wijkt op het aspect kwaliteit af van de landelijke doelstelling, omdat het habitatype in nog in goede staat aanwezig is.

Habitatype H91D0 - Hoogveenbossen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
024	Witterveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvenen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	behoud ^a	behoud	concept-ontwerp
064	Wooldse Veen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H6410 blauwgraslanden is toegestaan.

De staat van instandhouding van het habitatype hoogveenbossen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling van het gebied

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wijkt af van de landelijke doelstelling. Er zijn onvoldoende substantiële mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering van de kwaliteit, omdat dit ten koste zou gaan van andere Natura 2000-doelen in dit gebied.

4.2. Habitatrichtlijn: soorten

H1082 – Gestreepte waterroofkever					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
014	Deelen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort gestreepte waterroofkever is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk ‘zeer ongunstig’ en ‘matig ongunstig’²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1134 - Bittervoorn					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
025	Drentsche Aa-gebied	behoud ^a	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
056	Arkemheen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud ^b	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp

136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

- (a) Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van habitatype H3260 beken en waterplanten, waterranonkels (subtype A) is toegestaan.
- (b) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitatypen H1330 schorren en zilte graslanden of H6430 ruigten en zomen is toegestaan.

De staat van instandhouding van de bittervoorn is op het aspect leefgebied beoordeeld als 'gunstig'. De staat van instandhouding op het aspect populatie is onbekend²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1149 – Kleine modderkruiper					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
065	Binnenveld	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud ^a	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
130	Langstraat	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempensland-West	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

- (a) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitatypen H1330 schorren en zilte graslanden of H6430 ruigten en zomen is toegestaan.

De staat van instandhouding voor de kleine modderkruiper is beoordeeld als 'gunstig'. De staat van instandhouding op het aspect populatie is onbekend²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1318 – Meervleermuis (zomer)					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
012	<i>Sneekerveergebied</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
093	<i>Polder Zeevang</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp

De staat van instandhouding van de meervleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'gunstig'²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1340 – Noordse woelmuis					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
011	<i>Witte en Zwarte Brekken</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
012	<i>Sneekerveergebied</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	besluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	verbetering	uitbreiding	besluit

103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
108	Oude Maas	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
111	Hollands Diep	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
114	Krammer-Volkerak	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
115	Grevelingen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
118	Oosterschelde	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de noordse woelmuis is op het aspect leefgebied beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De staat van instandhouding van het aspect populatie is onbekend²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wijkt af van de landelijke doelstelling, omdat hier reeds een grote populatie noordse woelmuizen voorkomt en de kwaliteit van het leefgebied voldoende is.

H1903 - Groenknolorchis					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	behoud	behoud	behoud	besluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
115	Grevelingen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort groenknolorchis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'matig ongunstig'²⁵. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wijkt af van de landelijke doelstelling. In het gebied zijn geen substantiële mogelijkheden tot uitbreiding van omvang van leefgebied. Behoud van de huidige populatie vergt reeds grote inspanningen.

H4056 - Platte schijfhoren					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort platte schijfhoren is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

4.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

Voor de doelen op gebiedsniveau die aangeven dat het leefgebied nog niet op orde is, is gekozen voor een “en/of” formulering. Daarmee wordt op het niveau van de Natura 2000-beheerplannen “ruimte gelaten” om te bepalen of ingezet wordt op uitbreiding omvang én verbetering kwaliteit leefgebied of dat wordt ingezet op alleen verbetering kwaliteit of alleen uitbreiding omvang leefgebied.

A021b – Roerdomp				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	ontwerpbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	<i>Rottige Meenthe & Brandemeer</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>concept-ontwerp</i>
020	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Petteerderduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	<i>Polder westzaan</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
137	<i>Strabrechtse Heide & Beuven</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>

De staat van instandhouding van de roerdomp (broedvogel) is beoordeeld als ‘zeer ongunstig’. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A022b – Woudaap				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	<i>Strabrechtse Heide & Beuven</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>

De staat van instandhouding van de woudaap (broedvogel) is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A029b – Purperreiger				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de purperreiger is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'zeer ongunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wijkt af van de landelijke doelstelling. Reden hiervoor is de neutrale trend van de afgelopen 20 jaren in dit gebied (zie tevens toelichting op doel).

A176b – Zwartkopmeeuw				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	ontwerpbesluit
114	Krammer-Volkerak	behoud	behoud	concept-ontwerp
120	Zoommeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de zwartkopmeeuw is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A197b – Zwarte stern				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
014	Deelen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
083	Botshol	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de zwarte stern (broedvogel) is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'zeer ongunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A292b – Snor				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp

De staat van instandhouding van de snor (broedvogel) is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'gunstig' en 'zeer ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A295b – Rietzanger				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp

De staat van instandhouding van de rietzanger (broedvogel) is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A298b – Grote karekiet				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	<i>Rottige Meenthe & Brandemeer</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>concept-ontwerp</i>
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de grote karekiet (broedvogel) is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck sluit aan bij de landelijke doelstelling.

4.4. Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

Overige niet-broedvogelsoorten			
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied			
Vogelsoort	Aantal gebieden	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
A027 Grote zilverreiger	5	behoud	behoud
A041 Kolgans	36	behoud	behoud
A050 Smient	44	behoud	behoud
A051 Krakeend	35	behoud	behoud

De staat van instandhouding van bovenstaande niet-broedvogelsoorten is beoordeeld als 'gunstig'. Alle gebiedsdoelen van bovenstaande soorten sluiten aan bij de landelijke doelstelling.

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gedeelte van "De Haak", onder Nieuwkoop, dat wordt gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument in het Hollands-Utrechts laagveengebied het laatste restant is van een gedeeltelijk vergraven, doch sindsdien in haar natuurlijke ontwikkeling nauwelijks gestoorde laagveenafzetting;

dat het natuurmonument voor het grootste deel bestaat uit een samenstel van veenplassen, afgewisseld door broekbos, rietland en schrale hooglanden;

dat hier op een relatief kleine oppervlakte een fraaie opeenvolging van voor de verschillende stadia van verlanding kenmerkende levensgemeenschappen wordt aangetroffen;

dat van deze levensgemeenschappen diverse zeldzame tot zeer zeldzame plantesoorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument bovendien door zijn bijzondere bodemopbouw, het zwak brakke karakter en de geringe voedselrijkdom van het water alsmede door het feit, dat het een groot deel uitmaakt van een gebied, dat een eigen waterhuishouding heeft en mede daardoor gevrijwaard is gebleven van waterverontreiniging, een aparte plaats inneemt in de reeks van Nederlandse veenplangebieden;

dat dit gebied een relatief hoge dichtheid aan broedvogels bezit, waaronder minder algemene en zeldzame moeras- en watervogels;

dat hier bovendien de visotter en de noordse woelmuis nog voorkomen, die in ons land behoren tot de bedreigde zoogdiersoorten, voor de instandhouding waarvan bescherming van de biotoop een eerste vereiste is;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de boven-aangeduide biologische waarden, maar ook de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de bestaande waterhuishouding, de kwaliteit van het water en de voor de fauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 23 maart 1977, nr. NLB/N-24950, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van "De Haak", gelegen onder Nieuwkoop;

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ingezonden en van hun beschouwingen vergezeldde schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanningologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument "De Haak", gelegen onder Nieuwkoop, sectie G, nrs. 81 t/m 83, 85, 86, 87(ged), 88, 89, 90(ged), 91 t/m 94, 105, 106, 108, 109(ged), 110(ged), 163, 201(ged), 202 en 203(ged), een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 18.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk G.C. Wallis de Vries,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor Natuurbehoud,
Recreatie en Media,

Dr. J. Verhoeve.

Toelichting

Het natuurmonument "De Haak" (+60 ha) is gelegen in de polder Achttienhoven onder Nieuwkoop en bestaat voornamelijk uit een samenstel van uitgeveende plassen en voormalige legakkers. Hoewel "De Haak" in geografisch opzicht aansluit bij de Nieuwkoopse en Noordense plassen, bestaan daarmee nochtans in een aantal opzichten belangrijke verschillen.

Niet alleen behoort het gebied vanouds tot een andere polder, maar binnen deze laatste vormt het sedert 1965 bovendien een afzonderlijke hydrologische eenheid.

"De Haak" maakte als gevolg daarvan een eigen ontwikkeling door en bleef voorshands gevrijwaard van de vooral in het laatste decennium optredende ernstige waterverontreiniging en de sterk toenemende waterrecreatie in het aangrenzende plassengebied. Deze omstandigheden zijn er de oorzaak van dat het natuurmonument zowel hydrobiologisch als vegetatiekundig en floristisch een geheel eigen karakter draagt.

De ondergrond van dit gebied bestaat uit tamelijk slib- en voedselrijk bosveen, de bovengrond overwegend uit het voedselarme veenmosveen. Deze bodemopbouw verklaart de thans nog aanwezige matig voedselrijke toestand van het water, welke elders in het Hollands-Utrechts veengebied niet of nauwelijks meer voorkomt. Ook onderling verschillen de petgaten sterk in karakter; de meeste staan met elkaar in verbinding, maar er zijn ook verschillende geheel geïsoleerde plassen.

De planktonsamenstelling duidt op de aanwezigheid van nog ongestoorde rijke onderwatergemeenschappen; onder de talrijke soorten zweeppalgen, groenwieren en bandalgen komen soorten voor welke verder slechts bekend zijn uit vennen en hoogveengebieden in het oosten des lands.

Vermeldenswaard is ook het voorkomen van de zoetwaterspons. Van de lagere planten verdient bijzondere vermelding de zeer zeldzame vegetatie van kranswieren, van de hogere het eveneens zeer zeldzame groot nimfkruid.

Karakteristiek voor de oevervegetaties zijn de drijftillen van waterscheerling en pluimzegge; daarachter is veelal een smalle zone gelegen van het trilveen, een zeldzaam vegetatietype met onder meer de orchideeën sturmia en malaxis, alsmede schorpioenmos, moerasvaren, ronde zegge en klein blaasjeskruid. Kenmerkend voor de ver voortgeschreden verlandingsvegetaties zijn de veenmosrietlanden, waarin onder meer koningsvaren, moeraswolfsmelk en welriekende nachtorchis voorkomen.

Belangwekkend zijn voorts de overgangsvegetaties naar het vegetatietype "blauwgrasland". Hierin komen vele soorten voor uit heide- en hoogveenvegetaties, zoals struik- en kraaiheide, veenbes en vossebes naast typische blauwgraslandsoorten als vleeskleurige orchis en spaanse ruiter.

Ook alle drie de inheemse zonnedaawsoorten worden hier aangetroffen. Het eindstadium wordt gevormd door diverse bosvegetaties, zoals het elzenbroekbos, het ruigt-elzenbos, het sporcken-wilgenbroek en het gageelstruweel.

Belangrijk zijn tenslotte ook de trilveenvegetaties in een strook langs de Hollandse Kade; hierin komen onder andere voor de zeldzame sturmia en de zeer zeldzame knotszegge.

In vergelijking met de overige west-Nederlandse veenplassen heeft "De Haak" een boven het gemiddelde liggende rijkdom aan broedvogels. Hieronder bevinden zich minder algemene en zeldzame soorten als woudaapje, roerdomp, snor en sprinkhaanrietzanger.

"De Haak" vormt ten slotte een geschikt biotoop voor de visotter en de noordse woelmuis, die in ons land tot de bedreigde zoogdiersoorten behoren.

Ten aanzien van de begrenzing van het natuurmonument is globaal uitgegaan van de waterstaatkundige eenheid van het gebied. De noordelijke grens wordt gevormd door de Hollandse Kade, de westelijke grens door het sterk onderbemalen weidegebiedje (peil 56 cm lager dan de rest van het gebied), de zuidelijke grens door de Bosweg en de oostelijke grens door de percelen nr. 165, 167 en 168 en voor een klein gedeelte door de Milandweg.

De verharde gedeelten van genoemde wegen vallen buiten de aanwijzing, hun bermen, voor zover gelegen aan de zijde van "De Haak", vallen er binnen.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna

NBLF 92-1850

16 april 1992

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied, hierna te noemen "Schraallanden Utrecht-West", bestaat uit terreinen en wateren die van algemeen belang zijn uit een oogpunt van natuurschoon en om hun natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien vallen onder de begripsomschrijving van natuurmonumenten in de zin van artikel 1, onderdeel b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

Gehoord de Natuurbeschermingsraad, de Colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Utrecht en Zuid-Holland en de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Woerden, Breukelen, De Ronde Venen en Nieuwkoop;

Gelet op artikel 21, eerste en tweede lid, van de Natuurbeschermingswet;

BESLUIT:

- I. Het op de bij deze beschikking behorende kaart SN 122 aangegeven gebied, hierna te noemen "Schraallanden Utrecht-West" dat eigendom is van de Staat, wordt aangewezen als staatsnatuurmonument.
- II. Bij deze beschikking gaat een toelichting die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

A large, stylized handwritten signature in black ink, written over the typed name of the Secretary-General.

TOELICHTING BEHORENDE BIJ BESCHIKKING NR. NBLF-92-1850

1. INLEIDING

Tot het staatsnatuurmonument "Schraallanden Utrecht-West" behoren de volgende deelgebieden:

- Schraallanden langs de Meye (verder *de Meye* genoemd): gelegen in de polder Noorder Lagebroek aan de veenrivier de Meye in de gemeente Woerden (23,3 ha);
- Armenland Ruwiel (verder *Armenland* genoemd); schraalland gelegen langs de Veenkade ten noorden van Noordeinde in de polder Groot en Klein Oud-Aa, in de gemeente Breukelen (3,1 ha);
- *Kamerik-Teylingens*; schraalland inclusief een kadegedeelte, gelegen tussen de Kameriksche Wetering en Woerdense Verlaat, evenwijdig aan de Lange Meentweg in de polder Kamerik-Teylingens in de gemeenten Woerden en Nieuwkoop (3,1 ha);
- Demmerikse kade en Schraalland langs de Demmerikse kade (verder *Demmerikse kade* genoemd); schraalland inclusief een kadegedeelte, gelegen tussen Vinkeveen en Nieuwer-Ter-Aa, evenwijdig aan de Oukooper wetering tussen de polders Demmerik en Oukoop in de gemeente De Ronde Venen (1,8 ha).

Het Utrechts-Hollands veenweidegebied is een overwegend vlak en open gebied, dat hoofdzakelijk als grasland in gebruik is. Het veenweidegebied, met daarin de vier deelgebieden, ontleent zijn cultuurhistorische waarde onder meer aan het karakteristieke verkavelings- en occupatiepatroon en aan het feit, dat in deze hoofdkenmerken van het patroon sinds de middeleeuwen weinig veranderd is. De instandhouding en ontwikkeling van de - in nationaal en internationaal opzicht - zeldzame begroeiingstypen van de schraallanden is uit een oogpunt van natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis zeer wenselijk.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS EN NATUURSCHOON

2.1. Algemeen

De laatste restanten schraalland in het Utrechtse veenweidegebied met het eertijds veelvuldig voorkomend vegetatietype zijn natuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch van groot belang en zijn van (inter)nationale betekenis. Dit vegetatietype met een nat en voedselarm karakter (veroorzaakt door het eeuwenlang gevoerde extensieve beheer) bevat een groot aantal bijzondere plantesoorten.

Niet alleen uit botanisch, maar ook uit faunistisch oogpunt is het staatsnatuurmonument van groot belang. Voor vogels is het staatsnatuurmonument van belang als rust-, broed- en fourageergebied. Ook voor insecten is het staatsnatuurmonument van grote betekenis, speciaal voor dagvlinders.

2.2. Geologie, geomorfologie en waterhuishouding

Het staatsnatuurmonument ligt in een gebied, dat is ontstaan op pleistocene dekzandafzettingen (nu 7-10 meter diep). In het Subboreaal (ongeveer 2200 voor Chr.) ontstond een gesloten strandwallensysteem waar door de stagnerende waterafvoer de omstandigheden voor veenvorming gunstig werden (Hollandveen). De ontginning van deze veengebieden begon in de 11^e eeuw vanaf de hoger gelegen oeverwallen en stroomruggronden. Pas later werden de middengebieden ontgonnen. Door het uitgeven van grote stukken grond ineens en door de systematische wijze van ontginning ontstond strokenverkaveling. Kon bij aanvang van de ontginningen het hoog gelegen veen nog op een natuurlijke wijze afwateren, later werd - door inklinking en oxydatie - een kunstmatige afwatering noodzakelijk. Door deze verlaging is het reliëf in het landschap omgekeerd. Rivieren en stromen klinken niet in en vormen nu hoger liggende linten in het landschap.

Het staatsnatuurmonument ligt op niet verveende gronden. De bovenste laag van de bodem bestaat uit een klei-op-veen pakket (*Armenland*), een kleiige veenlaag of een venige kleilaag. De kaden bestaan uit veen, soms vermengd met klei. In een deel van het staatsnatuurmonument is de veenlaag plaatselijk veraard, onder andere in *de Meye*. Door gedeeltelijke drooglegging, wat inklinking en oxydatie van het veen tot gevolg heeft, vindt nog steeds verlaging van de ondergrond plaats. Daardoor is de vorm van de meeste schraallanden hol. Langs de sloten is het maaiveld relatief hoog en in het midden van de percelen is het maaiveld gedaald of nog steeds langzaam dalende. In deze holle delen kan stagnatie van het regenwater en dus verzuring optreden. Dit heeft een verminderde afbraak en een dikke humuslaag tot gevolg.

De schraallanden zijn de laatste restanten van in de vorige eeuw algemeen voorkomende, extensief gebruikte hooilanden en als zodanig van groot cultuurhistorisch belang. Met name ver van boerderijen afgelegene percelen met een ongunstige hydrologische situatie of percelen die moeilijk beheerbaar waren werden extensief beheerd.

De houtkades werden vroeger gebruikt als landscheiding en zijn derhalve een belangrijk onderdeel van het ontginningspatroon. Hierdoor zijn de kades van landschappelijk en cultuurhistorisch belang.

Het gebied Nieuwkoop, Zegveld en Kockengen met daarin de vier tot het staatsnatuurmonument behorende deelgebieden heeft nog steeds de vorm van het oorspronkelijke ontginningspatroon en is cultuurhistorisch gezien een zeer waardevol gebied (Achtergronddocument Natuurbeleidsplan 'Levend verleden').

De twee grotere deelgebieden *Armenland* en *de Meye*, zijn hydrologisch geïsoleerd van hun omgeving. In deze gebieden is de waterstand hoger dan in de omliggende polders. Wateraanvoer vindt plaats uit respectievelijk de Veldwetering, de Meye en de Landscheidingsloot. Dit water wordt via de langst mogelijke aanvoerweg (biologische zuivering) naar de botanisch meest interessante delen geleid.

Kamerik-Teylingens en de *Demmerikse kade* hebben geen eigen waterhuishouding.

2.3. Flora en vegetatie

De Meye

Het gebied bestaat uit schraalgrasland met op enkele plekken wat elzen- en wilgenstruweel en langs de weg aan de noordwestzijde bossages. Het grasland wordt beschouwd als een van de meest waardevolle restanten van blauwgrasland in ons land.

Langs de slootkanten en op de oevers in het westelijke brede deel van het gebied worden de best ontwikkelde blauwgraslandvegetaties aangetroffen. (associatie van Spaanse ruiter en Pijpestrootje) met soorten als Spaanse ruiter, Blauwe knoop, Blauwe zegge, Sterzegge, Blonde zegge, Harlekijn, Kleine en Ronde zonnedauw, Melk-, Hondsviooltje en Moerasviooltje. Ook vertoont de vegetatie enige trekken van het Dotterverbond met soorten als Veelbloemige veldbies, Grote ratelaar, Rietorchis en Breedbladige orchis. De soortenrijkdom en de samenstelling langs de slootkanten wees vroeger op een stabiele situatie met betrekking tot de vochtthuishouding en mineralenbalans.

Op de middengedeelten van de percelen zijn de meest kenmerkende planten Veenpluis en Klokjesgentiaan.

In de sloten (met relatief voedselrijk water) groeit een soortenarme, vrij dichte vegetatie, gedomineerd door Riet en Lisdodde, soms met Wateraardbei, Duizendknopig fonteinkruid en Bronmos.

Ook komen in het gebied Waterviolier, Moeraszoutgras, Drijvend en Glanzend fonteinkruid en Trilgras voor.

Het zuidoostelijk deel van het gebied is vegetatiekundig gezien minder goed ontwikkeld. Niettemin groeit er veel Spaanse ruiter en Klokjesgentiaan. Vanwege de geringe breedte van het perceel is er veel invloed van externe factoren (eutrofiëring en wegzijging).

In het gebied groeien nog veel orchideeën. In 1990 werden ongeveer 2000 breedbladige en enkele harlekijnorchissen geteld. Ook de Rietorchis komt hier voor. Vermeldenswaard is verder het talrijk voorkomen van Sterzegge, een kensoort van een mesotrafente verlandingsgemeenschap.

Armenland

Dit deelgebied bestaat voornamelijk uit schraal, vochtig grasland dat nog kenmerken vertoont van blauwgrasland. Een beperkt aantal soorten is aspectbepalend: Pijpestrootje, Pitrus, Veenpluis, Biezeknoppen en Kruiwend struisgras. Typische blauwgraslandsoorten als Blauwe zegge, Spaanse ruiter en Klokjesgentiaan zijn in kleiner aantal present. De presentie is echter te laag om te spreken van een blauwgrasland-associatie. Deze meest interessante soorten worden voornamelijk langs de slootkanten en op de oevers aangetroffen. In de lager gelegen centrale delen van de percelen komt massaal Veenpluis tot ontwikkeling. Dit is het gevolg van bodemverzuring door stagnatie van regenwater.

Enkele vermeldenswaardige soorten zijn Hondsviooltje, Blonde zegge, Sterzegge, Snavelzegge en Tandjesgras.

Kamerik-Teylingens

De kade is vrijwel geheel met bomen begroeid (voornamelijk Zwarte els) en heeft een ruige ondergroei. Langs de kade ligt een schraalland waarin soorten voorkomen als Moerasviooltje, Spaanse ruiter, Blauwe knoop, Moeraslathyrus, Wateraardbei, Padderus en Zonnedauw.

Demmerikse kade

Het grootste gedeelte van dit gebied bestaat uit een kade, begroeid met elzen-, essen- en wilgenstruweel en heeft een ruige ondergroei. Langs de kade ligt een blauwgrasland (ongeveer 80 x 40 meter) met vele interessante plantesoorten (totaal 86 soorten). Soorten als Blauwe knoop, Blauwe zegge, Pijpestrootje en Tandjesgras komen algemeen voor, maar ook soorten als Tormentil, Padderus, Moerasviooltje en Blonde zegge komen er voor.

In 1984 is een achteruitgang van de blauwgraslandsoorten waargenomen, evenals het vruchtbaarder worden van de grond. Tezamen met een peilverlaging was dit de reden dat een deel van het blauwgrasland in 1987 werd afgeplagd. Op deze lagere delen komen nu massaal Lage zegge en Ronde zonnedauw voor.

2.4. Fauna

De Meye

Dit deelgebied is vooral in entomologisch opzicht van belang. Het gebied stond bekend om het voorkomen van vijf karakteristieke dagvlinders. Drie hiervan zijn inmiddels verdwenen. De twee resterende soorten kwamen tot voor kort nog vrij algemeen voor: de Zilveren maan en de Aardbeivlinder. In de zomer van 1990 werden deze soorten vrijwel niet meer waargenomen. Herintroductie van enkele soorten wordt overwogen.

Verder is het gebied van belang vanwege de broedende weidevogels. De meer algemene soorten als Kievit, Grutto en Scholekster zijn sinds 1968 vooruitgegaan, maar de Watersnip is in 1989 niet meer broedend aangetroffen. De Wulp broedde in 1975 in de Meye; dit was toen één van de eerste broedgevallen in het westnederlandse weidegebied. Ook in 1989 broedde er een Wulp. Ook de Boomvalk is een broedvogel van het gebied. Als fourageergebied is het gebied van belang voor onder andere Purperreiger en Bruine kiekendief.

Van de zoogdieren zijn onder andere Haas, Hermelijn en sporadisch het Ree aangetroffen. De Meye is een optimaal biotoop voor amfibieën.

Armenland

In het najaar en vroege voorjaar kunnen enige honderden watersnippen in het gebied worden aangetroffen.

Kamerik-Teylingens en Demmerikse kade

Op beide kades broeden enige algemene bosvogels. Van de kades mag worden aangenomen dat deze een belangrijke ecologische verbindingfunctie hebben voor insecten en kleine zoogdieren.

2.5. Natuurschoon

Het staatsnatuurmonument is gelegen in landschappelijk waardevolle gebieden waarvan de hoofdkenmerken worden bepaald door de afwisseling in sloten, hooilanden en kaden. Dit draagt bij aan een hoge mate van natuurschoon. Het staatsnatuurmonument wordt gekenmerkt door de relatieve ongestoordheid en door de rust en fungeert daardoor als rustgebied.

3. BEGRENZING EN EIGENDOM

De begrenzing van alle vier tot het staatsnatuurmonument behorende terreinen en wateren is zo gekozen, dat er per terrein in ecologisch, geomorfologisch en landschappelijk opzicht een samenhangend geheel onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht.

Het staatsnatuurmonument is eigendom van de Staat en in beheer bij het Staatsbosbeheer.

- Het deelgebied de Meye ligt op ongeveer 4 km. ten noordoosten van Zegveld in de polder Zegveldebroek. Het staatsnatuurmonument wordt begrensd door de weg langs de rivier de Meye in het noordwesten (uitgezonderd 3 kleine percelen) en door de Slimme Wetering in het zuidoosten. De overige grenzen worden gevormd door intensief beheerde graslanden.
- Het deelgebied Armenland ligt ongeveer 3 km. ten noorden van Kockengen in de polder Groot en Klein Oud-Aa. Het gebied wordt begrensd door de Veenkade in het noordwesten en door de weg Portengen-Wilnis in het noordoosten. De overige grenzen worden gevormd door intensief beheerde graslanden.
- Het deelgebied Kamerik-Teylingens ligt tussen Woerdense Verlaat in het westen en de Kameriksche Wetering in het oosten in de polder Kamerik-Teylingens. Het langgerekte schraalland bevindt zich aan de zuidoostkant van de kade.
- Het deelgebied Demmerikse kade ligt ongeveer 1 km. ten noordwesten van Nieuwer-ter-Aa in de polder Demmerik, tussen de Veldwetering en de Haanweg. Het schraalland ligt ten westen van de kade.

De situering en nadere begrenzing zijn aangegeven op de bij de beschikking behorende kaart SN 122.

4. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN

Drie van de vier gebieden maken deel uit van de ecologische hoofdstructuur, zoals aangegeven in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II, 1989-1990, 21.149, nrs. 2-3).

De Meye ligt in een kerngebied.

Armenland en *Kamerik-Teylingens* liggen in een natuurontwikkelingsgebied, dat ligt tussen de kerngebieden Nieuwkoopse Plassen en Vinkeveense Plassen. Vooral *Kamerik-Teylingens* kan als verbindingselement voor allerlei dier- en plantesoorten tussen deze twee kerngebieden fungeren. De *Demmerikse kade* is gelegen op de grens van een kerngebied.

In het Streekplan Utrecht (vastgesteld op 28 november 1986) worden de landbouwgebieden waarin de vier schraallanden zijn gelegen, aangeduid als "Agrarisch gebied". Ook voor het Zuidhollandse deel is dit streekplan van kracht.

Het deelgebied *de Meye* is gelegen in het stiltegebied Zegveld (Uitwerkingsplan stiltegebieden provincie Utrecht, vastgesteld september 1990).

In het bestemmingsplan Buitengebied van de voormalige gemeente Zegveld (vastgesteld 10 juli 1984) heeft dit gebied de bestemming "Natuurgebied".

Het deelgebied *Demmerikse kade* heeft in het bestemmingsplan Landelijk gebied '72, vierde herziening, van de voormalige gemeente Vinkeveen/Waverveen (vastgesteld 25 juni 1981) de bestemming 'Natuurgebied II".

Het deelgebied *Armenland* heeft in het bestemmingsplan Landelijk gebied Kockengen 1989 van de gemeente Breukelen (vastgesteld 5 juni 1990) de bestemming "Natuurgebied".

Het deelgebied *Kamerik-Teylingens* heeft in het bestemmingsplan Natuurgebied van de voormalige gemeente Kamerik (vastgesteld 20 augustus 1975) de bestemming "Natuurgebied". Voor het gedeelte dat inmiddels behoort bij de gemeente Nieuwkoop is nog steeds dit bestemmingsplan van kracht.

5. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

Het beheer van *de Meye* is gericht op het instandhouden of ontwikkelen van plantengemeenschappen van schrale graslanden, op het behoud als rust- en fourageergebied voor weidevogels en op het behoud van de grote betekenis van de schraallanden voor de entomofauna. Hiertoe worden de meeste delen éénmaal per jaar gemaaid en het hooi wordt afgevoerd.

De schraallanden van *Kamerik-Teylingens*, *Demmerikse kade* en *Armenland* worden éénmaal per jaar gemaaid en het hooi wordt afgevoerd.

Het schraalland langs de *Demmerikse kade* is recentelijk voor de helft afgeplagd.

De bomen van de houtkades worden eens in de 10-15 jaar afgezet.

Alleen de *Demmerikse kade* is opengesteld voor publiek. Alleen in *Kamerik-Teylingens* is het jachtrecht verhuurd.

Belangrijke problemen bij het beheer van de schraallanden zijn verdroging door wegzijging en verzuring. Omdat de schraallanden iets hoger dan of op gelijk niveau liggen als het omringende land en omdat een hoger peil in het staatsnatuurmonument wordt gehandhaafd (voorzover mogelijk), is er aan de randen van de deelgebieden sprake van wegzijging van grond- en/of slootwater. Dit heeft tot gevolg dat - om een hoog peil te handhaven - er meer gebiedsvreemd en meestal voedselrijk water moet worden ingelaten. Dit heeft negatieve gevolgen voor de vegetaties van het gebied. De gevolgen worden teruggedrongen door het inlaatwater een lange aanvoerweg (biologische zuivering) te laten afleggen.

Door de wegzijging naar de omliggende percelen en de te geringe aanvoer van water vanuit de sloten kan er 's zomers verdroging optreden in het midden van de percelen. Dit leidt tot oxydatie en inklinking van het veen. Hierdoor zijn holle perceelsvormen ontstaan, wat in de winter stagnatie van regenwater tot gevolg kan hebben. Vanwege de hoge zuurgraad van dat water kan er verzuring van de bodem optreden, wat een verandering in de vegetatie tot gevolg heeft.

Blauwgraslanden zijn gebaat bij zo constant mogelijke milieu-omstandigheden.

Voor de sloten geldt een schouwplicht.

6. GEWENST BEHEER

Hoofddoelstelling ten aanzien van het beheer van het staatsnatuurmonument is instandhouding en uitbreiding van blauwgrasland- en andere schraallandvegetaties.

Gezien de geschetste problemen, de constante achteruitgang in de schraallandvegetaties en het zeer kwetsbare karakter van de resterende vegetaties, dient gestreefd te worden naar uitbreiding van het staatsnatuurmonument en het inrichten van hydrologische bufferzones rond de gebieden. Ook dient gebiedseigen water vastgehouden te worden. Indien het onvermijdelijk is zal gebiedsvreemd water ingelaten worden. Dit water dient dan zo min mogelijk vervuild te zijn en vooraf gezuiverd te worden. In het beheer dient ook rekening gehouden te worden met de ecologische verbindingsfunctie die de houtkaden vervullen.

Het beheer dat nu gevoerd wordt (éénmaal per jaar maaien en afvoeren, met oog voor differentiatie, geen bemesting, geen beweiding) dient te worden voortgezet.

Kleine landschapselementen en de differentiatie in het beheer dienen behouden te blijven om leefmogelijkheden te scheppen voor allerlei diersoorten.

Het is niet gewenst dat het aandeel struweel zich uitbreidt.

Naast floristische waarden heeft het staatsnatuurmonument ook grote (potentiële) faunistische waarden. Daar waar mogelijk dient in het beheer rekening gehouden te worden met (kritische) weidevogels, winter- en trekvogels, fouragerende watervogels, zoogdieren, amfibieën en insecten. Het gewenste beheer ten aanzien van de waterhuishouding is handhaving van een zo constant mogelijk, hoog waterpeil. Indien nodig voor beheerswerkzaamheden kan voor een korte periode in de zomer de waterstand iets worden verlaagd. Om alle deelgebieden dient een hydrologische bufferzone te worden gerealiseerd.

Sloten dienen éénmaal per jaar (indien mogelijk eens per 2-5 jaar) geschoond te worden.

Gezien het kwetsbare en storingsgevoelige karakter van de gebieden is betreding niet toegestaan. De *Demmerikse kade* kan alleen opengesteld blijven voor publiek, indien geen verstoring van de rust, dan wel aantasting van de natuurwaarden optreedt. Verhuring van het jachtrecht is niet gewenst.

7. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

De wet geeft in artikel 21, derde lid, aan dat het beheer van staatsnatuurmonumenten gericht moet zijn op het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke betekenis. Voor het uitvoeren van schadelijke handelingen in een staatsnatuurmonument is een vergunning c.q. ontheffing van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij vereist.

Dit geldt in het algemeen niet voor het sinds jaar en dag bestaande grondgebruik in zijn huidige vorm en intensiteit.

Artikel 21, vierde lid, bepaalt dat ten aanzien van een staats-natuurmonument voorts het bepaalde bij artikel 16, eerste en tweede lid, onderdelen b en c, en artikel 17 van toepassing zijn.

Ingevolge **artikel 16** van de Natuurbeschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op incidentele bezoekers van het natuurmonument zoals recreanten.

Voorzover men handelingen verricht die het gevolg zijn van de uitvoering van een overeenkomst welke men (met eigenaar of gebruiker) is aangegaan vóór de aanwijzing als staatsnatuurmonument (b.v. verhuring van de jacht) geldt dit verbod niet (artikel 16, tweede lid).

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij kan van dit verbod ontheffing verlenen (artikel 16, tweede lid).

Ontheffingen kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna, Postbus 20401, 2500 EK te Den Haag.

Met behulp van artikel 16 is het mogelijk handelingen die verstoring of schade kunnen veroorzaken, zoals het crossen met motorvoertuigen en/of (brom)fietsen, alsmede het betreden van het staatsnatuurmonument met niet aangelijnde honden, tegen te gaan.

Volgens **artikel 17** van de Natuurbeschermingswet is het verboden, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich te bevinden in of op een water, dat deel uitmaakt van een beschermd natuurmonument, indien op duidelijk zichtbare wijze is kenbaar gemaakt dat de toegang tot dit water verboden is. Dit artikel komt overeen met artikel 461 van het Wetboek van Strafrecht. Ingevolge dit artikel is het mogelijk dat (delen van) wateren, al dan niet voor bepaalde delen van het jaar, afgesloten worden ten behoeve van het behoud of herstel van de natuurwaarden.

8. INLICHTINGEN

De Consulent Natuur, Bos, Landschap en Fauna van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is gaarne bereid alle gewenste inlichtingen te verstrekken.

Het kantoor van de Consulent in de provincie Utrecht is gevestigd in het Rijkskantorengedouw Westraven, Griffioenlaan 2, Postbus 20030, 3502 LA UTRECHT, telefoon 030-859111.